

Япо зэхэльэу Иоф зэдашIэшт

Нахыжъхэм я Советэу республикэм щызэхащагъэм тыгъусасэ илэгъэ игъекъотыгъэ зэхэсигъом хэлэжьагъ Адыгэ Республика и Лышъхъэу Къумпыл Мурат.

Лъэпкъ проектхэм ягъецкіенкэ граждан обществэм институтхэмээр республикэм ихбээ кулыкъухэмээр иоф зэрээдашштэр, джащ фэдэу экономикэм хэхъоныгъээр ышынхэм фэш хабзэм цылхэу фашырэм хэгъехъогъенир — джары анах шыхаалэху къэзэрүгъоигъэхэр зытегъшигъэхэр. Адьгейр зызэхащагъэр ильеси 100 зэрэхурэм ихэгъеунэфыкын илофыгъуи хушуяафыкыгъэу щитыгъ. Зэхэсигъор

зэрища Советын итхаматэу Гъуклэл Нурбы. Зэдэгүүшгээгүм джащ фэдэу кырагъблэгъагъэх АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэу Тхъактушын Мурат, культурэмкэ министрэу Аульэ Юрэ, Адьгейм лъэпкъ иофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъетгъухэм адьгялэ зэпхынгъэхэмкэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шъхъэлэхъо Аскэр, общественне

ыкли лъэпкъ объединениехэм, ветеран организациехэм ялтыклохэр.

АР-м и Лышъхъэ пэублэ псальэ къышызэ къэзэрэугъоигъэ нахыжъхэм шүфэс гүшүэхэмкэ зактыгъифицээзагъ. Республикэм хэхъоныгъэхэр ышынхэмкэ, щыкіэл-псэукъэр нахыншу хуунымкэ иофшишо зышээрэ нахыжъхэм я Совет хэтхэм зэрэфразэр, тапэки ахэм бэкэ зэращыгъуирэр ариуагъ.

— *Республикэм хэхъоныгъэхэр*

ышынхэм зэкэри къыхэлэжъэнхэ фэе — джашигъум тицүфхэм ящи-къагъэр тшэн ыкли тлэгъун тльэкъицт. Аш пац цыфхэм зэпхынгъэ адтилу юфшэнир дгээлэсэн фэе. Зыкытфэ-зыгъазэхэрэм къатхыхэрэм, джащ фэдэу социологическэ уштыхнхэм язэфхысыжъхэм мэхъянэшхо язтэ, ахэр тиэзубытывпэхэу тапэки юфшэнир зэхэтэшэ. УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къизэрэхигъэшэу, проектхэр зэкэ цыфым, аш ишлон-гъонигъэхэм япхыгъэх, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Экономикэм хэхъоныгъэхэр ышынхэмкэ, инвестициехэр нахыбэ цыфхэм ящи-къэл-псэукъэр нахыншу хуунымкэ республикэм ихбээ кулыкъухэм непэ юфэу ашлэрэм, пшъэрэиль шхъхааэу зыфагъэуцжыхэрэм АР-м и Лышъхъэ къатегущыдагъ. УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къыгъэнэфэгъэ лъэпкъ проектхэр шъолтырым щыгъэ-цэкэгъэнхэм къыдыхэлтыгъаэу Адьгейим ит посэуплэхэр зэтэгъэпсихъэгъэнхэм, социальнэ мэхъянэ зилэ посэуальхэр шыгъэнхэм ыкли гъэцкэлжыгъэнхэм, нэмыкі лъэнэхъохэм анахъэу анаэ зэрратехэр хигъеунэфыкыгъ. Гъэхъягъэхэм къащымыуухэу тапэки юф зэрэштэйр, цыфхэр къазэращыгъуигъэхэр къагъешыпкъэжынным зэрэпильштхэр къыуагъ. А пстэури зэшохыгъэнхэмкэ щылэнгъэ гъогу бай къэзы-къугъэ ыкли оптышхо зылекээль тинахыжъхэм бэкэ зэращыгъуигъэхэр къыхигъэшыгъ. Титхэкто цэрилоу Мэшбэш Ихсъакъ «Урсылем юфшэнхэмкэ и Лышъхъуж» зыфилорэ щытхууцэр къызэрэфагъэшошагъэм Адьгейимкэ мэхъянэшо зерилэр, аш фэдэ цыф зэрэтилэм ургуухон зэрэфаэр Къумпыл Мурат къыуагъ.

(Иклюх я 2-рэ н. ит).

Дарья Шопинар джыри къагъотыжыгъэп

Дарья Шопинар жьонигъуакіэм и 24-м къышегъэжьагъэу агъотыжырэп. Ильес 16 зыныбжь пшъэшьэжье ныбжыкіэр зыщеджэштыгъэ Мыекъопэ Лицееву N 34-м мафэм сыхьатыр 12-м ежьагъэу къичэлжыгъыгъ, ау унэм нэсыжыгъэп.

Чэш-мэфибл хъугъэу зыдэшылэр амышлэрэ пшъэшьэжье ильхыун зэпагъэутигъ. Хэбзэухъумэктэ къулыкъум, УФ-м ошлэдэмышл юфхэмкэ и Министерствэ и Адыгэ лъыхъон-къэгъэнэжын отряд ялофышлэхэр уцу ямылэу Дарье лъэхъух. Волонтерхэр, лъыхъун къэгъэнэжын отрядэу «Лиза Алерт» зыфилорэр, «Шыу Хасэм» хэтхэр ахэм ялэпилэгъух.

«Лиза Алерт» зыфилорэм икоординаторэу Николай Бронскэм тызэрэшигъэзьозагъэмкэ,

пшъэшьэжье зэрэкодыгъэм, ялэпилэгъу зэрэящыкъагъэм фэгъэхыгъэ къэбарьр зэрээхахэу купыр республикэм къэклэгъ. Ежъхэр нэбгыри 7 хуухэу, волонтерхэр ялэпилэгъоу лъыхъон юфтихъабзэхэр зэхажэх.

— Пшъэшьэжье зыдэшылэрэ юлээкъицт чылпэхэр къэтымылтыхъуфэхэ юф тшлэшт, тильхъонхэр къызэtedгъэуцщэл. Къыхэзгъэшты сшонигъу, ялэпилэгъу къытфэхъун гухэль илэу къакторемэ ялчыагъэ мафэ

къэс зэрэхахьорэр, — къыуагъ аш. — Социальна хъытыуми тышылхъюшт, пстэури къэт-плыхъашт.

Ильес 16 зыныбжь пшъэшьэжье зэрэкодыгъэм епхыгъэу следствиенэ кулыкъухэм уголовнэ юф къызэуахыгъ. Къэбэр горэ зэхэзыхырэм телефон номерхуу 89891402183-м ыкли 89034654210-м къатеонхэу къяжэх.

Дарья Шопинам гъончэдж шуулцэ, джэнэ фыж ыкли юшхъэ зыпти кофтэ шхъуантэ

щыгъыгъэх. Шьо плтыжъыр ыкли ежьашхор зыхэдэгъэх ялъмэкъыр ыыгыгыгъ. Пшъэшьэжье зылэгъэгъэм е ар зыдэкон ылъэкъицтим щыгъуазэхэм хэбзэухъумэктэ кулыкъухэм зыфагъэзэнэу ташэгугъы. Шопинхэм яунагъо изакъоп гумэ-кыгъыр къызшхъаруагъэр, нытыхэм, ныжь-тыжхэм, шыпху е пшъэшьэгъу зилэхэм, зэклэми къинир зыфэдизир, ар зэрэцчэгъуаэр зэхашэ.

Гъонэжьыкъо Сэтэнай.

ЯІо зэхэлъэу Іоф зэдашІэшт

(Икъех.)

Мы ильэсэмкіэ мэхъанашо зиэлофтхабзэхэм ашыщыг Адыгеим илъякло куп Тыркуем зэрэшылаагъэр. Республика имызакъоу, къэралыгъуитум язэпхыныгъе, язэфыщытыкъэхэр гъэптигъэнымкіэ мыш мэхъанашо зериэм щеч хэлъеп. Адыгеим и Лышхъэу Къумпъыл Мурат УФ-м и Федеральна Зэлукіэ испикерэу Валентина Матвиенкэм бэмшүэу зылокъем мы юфыгъом тегущылаагъэр, республикем илъякло куп Тыркуем зэрэшылаагъэм къэралыгъуитум шлогъабэ къизэрафихыщтыр спикерым хигъеунэфыкъыг.

Шольырьыр энергекуачайхэм зэрэшыкъэрэм иофицъо зэшохыгъе хууным республикем ипащхэр щегугъых. Аш пае федеральна мэхъанэ зиэ зэдэгүштэйхүхэр мы ильэсэм кулагъех. Электрическэ ыкъи газ кулагъехэм заахаюокъе, республикем иэкономике амалэу іекіэхэм заушъомбгъущт, бизнес цыкъум ыкъи гурытум хэхъонигъэхэр ашыщтых, инвестициихэр нахынбэ хуущтых. А пстэури цыфхэм яшылкіэ-псэукіэ нахыншүэ шыгъэнным зэрэфэорышшэштыр АР-м и Лышхъэу къыхигъэшг.

Экономикем хэхъонигъэхэр ышынхэмкіэ непэ анахъэу анаэ зытырагъетыре лъэнинкъохэм ашыщ инфраструктурэ

зэтегъэпсыхъагъе зиэ индустримальна паркхэм яшын. Гектар 600 фэдэз зэрэль аш фэдэ псеуаль Тэхъутэмыхъое районым щагъэпсы. Мыш игъэцкіэн фэгъэктэзгъе апэрэ инвесторхэм фэгъэктэзгъе хэхъонигъэхэр яэх. АР-м и Лышхъэу ынааэ зытыридзагъехэм ашыщ гъогухэм яшын ыкъи яшылкіэхъын епхыгъе проектхэм язэшохын. Мы ильэсэм ыкъи эм нэс Мыекуапэ идхэхэгъу къеклонлэрэ гъогум игъэцкіэхъын аухынэу агъенафэ, джащ фэдэу къуаджэу Тыгъургъой дэж щагъэпсыгъе зэхэкыллэри атышт. Къихъашт ильэсэм псеуплэу Лъэустэнхъаблэ дэж щашырэ гъогу зэхэкыллэри аухынэу ары. Мынэм анэмькіэ социалнэ мэхъанэ зиэ проектхэр гъэцкілагъехэз зэрхъурэм АР-м и Лышхъэу къашуцугъ. Аш хэхъех гурыт еджаклэхэм, къэлэцкыл ыгъынлэхэм, спорт псеуальхэм, культурэм ыкъи псаунигъэр къэхъумгъэнным ипсэуальхэм яшын.

— Непэрэ мафэхэм ехъуллэу республикем проект инхэр щытэгъэцакъи. УФ-м и Президент, федеральна гупчэр іэпилэгъу къытфэмыхъухэу итхъухъагъехэр щыгъэнгъэм щыпхырттынхэ, непэ тиэ къэгъэлъэгъонушихъем тафэкён тльэкыищтыгъэр, ашкіэ ахэм инэу тафэрэз, — къиуагъ Къумпъыл Мурат.

Шъхэихыгъэ зэдэгүштэйхъум нахыжхэм, лъэпкь общественнэ организацием япащхэм къышалэтыгъе юфыгъохэм зэкіэм Къумпъыл Мурат джэуапхэр къаритижыгъэх. Экономикем хэхъонигъэхэр ышынхэм, республикем щыпсэхъэрэм щылкіэ-псэукіэ амалэу яэхэр нахыншүэ шыгъэнным зэрэпилььштхэр, нахыжхэр упчлэжъэгъу ашыхээ гухэлъэу, пшъэрэльэу яэхэр щыгъэнгъэм зэрэпхыращытхэр къыуагъ.

Адыгеир загъэпсыгъэр ильэс 100 зэрхъурэм ипэгъокіэу «Хабзэм цыхъэ фэшыгъэнэр — экономикэ хэхъонигъэм ыльапс» зыфилорэр ары зэхэсэгытом юфыгъо шхъалэу къышалэтыгъэр. Мыш епхыгъе игъэкотыгъэ доклад къышыгъ Советын итхаматэу Гъуклэл Нурбый. Плэшэгъу фэдэз хуурэ тарихъ тьюгоу шольырьым къыкүгъэм, хэхъонигъэу ёшыгъэхэм ар къатагычыагъ, Адыгеир ылъээ пытэу тауцонымкіэ зиахыншүэ хэлхэм, Хэгъэгу эзошхом ильэхантицыфхэм лыхъужынгъэу зэрхъагъэм ягугу къышыгъ, ахэр цыфхэм зэрэшмыгъупшэштхэр хигъеунэфыкъыг. Джырэ уахътэ республикем хэхъонигъэшүхэр зеришыхэрэм, инвестициихэр нахынбэ зэрхъухэрэм адаклоу, цыфхэм хабзэм цыхъэу фашырэм хэвшыкъе зэрэххуагъэр анах шхъалэу къыхи-

гъэшгъ. Аш фэдэ фыштыкіэ обществэм илэнэм ыльапсэу ыльытагъэр юфышо ышылэрэ Къумпъыл Мурат ары. Гухэлъэу щылэнгъэм щыпхырышыгъэнхэм ыкъи Адыгеир зызэхащагъэр ильэс 100 зэрхъурэр зэрифешуашэу хэгъеунэфыкъыгъэнным фэш шольырьым общественнэ-политическэ зыпкыттынгъе ильынным, граждан обществэр зэхъигъэнным, зыкъынгъе илэнэм куачацэу щылэрэ ехыллэгъэн зэрэфаер Гъуклэл Нурбый къыхигъэшг.

Нахыжхэм ашыщхэр, лъэпкь общественнэ организациехэм ялыклохэр нэужым къэгушылаагъех, юфыгъоу зытегушылэхэрэм, непэрэ щылакіэм еплыкіэу афырлээр къыралотыкъыгъэх. Мы агуярэ ильэсхэм республикем хэхъонигъэу ёшыгъэхэм осэшуу фашыгъ. Ашкіэ юфышо ышылэрэ Къумпъыл Мурат, АР-м и Правительствэ афэрэзагъех. АР-м и Лышхъэу нахыжхэр упчлэжъэгъу зэришыхэрэр, ахэм шхъэклифэ зэрэшишырэр ягопагъ. Гъэхъагъэхэм адаклоу гумэкыгъоу щыгъэм нахыжхэр къашуцугъэх, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэмкіэ еплыкіэу яэхэр къыралотыкъыгъэх. Яло зэхэлъэу тапэки юф зэрээдашшэштэм зэрэфхэвазырхэр пстэуми къыхагъеунэфыкъыгъ.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Хъалыжъом и Мафэ ипэгъокіэу

Гъэжъэгъакъэу щыуагъэшхыщт

Федеральна проектэу Урысъем изеклон хъызмэт хуугъэ-шлэгъэ анахъ гэшэгъонхэу ильэсэм кыклоц хэхъухъэхэрэр къыхэзгъэштхэрэ экспертизэ комиссием адигэ къуаем ынааэ къытыридзагъ. Лэгъо-Накъэ ильэс къэс хъэ къэшлэгъэхэм язэнэкъоу щызэхащхэрэр, Адыгэ къуаем и Мафэ ыкъи хъалыжъом и Мафэ Адыгеим ибренд хуугъэх, ахэм цыфыбэ къякуаллэ.

Хъалыжъом и Мафэ къихъашт мазэм хагъеунэфыкъыщт. Аш зэхэшаклохэм, а мэфэкъым хэлэжъэштхэм, хъалыжъо зыгъэжъэштхэм лъэпкь гастрономическэ мэфэкъым зыфагъэхэзырынэу рагъежъагъ.

Мэфэкъыр зыгъэпсэфыллэу «Рыфабгъо ипсыкъефхэхэр» зыфилорэм щыкъошт. Мыгъэ яблэнэрэу хъалыжъом и Мафэ зэхашэ. Хабзэ зэрхъугъэе, къэлэдэхсэхэр, хъаклэхэр, районхэм къарыкъигъэхэр ягуалпэу, аш къякуаллэ.

Хъалыжъом и Мафэ зыщыхъагъеунэфыкъырэ мафэр унэгъо мэфэкъеу альытэ. Мыш хъалыжъо гъэжъэгъакъе зэрэшашхыщтэм нэмийкъеу зыщыгъэпсэ-

фыщтмэ, псыхъом, къушхъэхэм, псыкъефхэхэм ушяпльыщтмэ чыпэл дахэу ыкъи гэшэгъонхэу щыт.

Мэфэкъым хъалыжъо щызыгъажъэхэрэр зэнэкъоу ѿштыхъащтых, ар зэрэпшыщтыр ыкъи зэрэгжъэштхыр зыщызэбгъэшэнхэ пльэкыщт мастер-классхэр щыкъоштых.

Икъигъэ ильэсэм хъалыжъом и Мафэ цыфыбэ къеклонлэгъагъ, джыри бэу къызэххъащтых. Анахъэу хъалыжъом игъэхъазырын зыгъэшэгъонхэр Адыгеим зыгъэпсэфакло къаклохэрэ туристхэр арых. Ахэм адигэхэр хъаклэхэм зэрэггъокъыхэрэр къызэрафайатэрэм фэшхъафэу цэрило хуугъэ адигэ къуаэр

зыфэдэр зэрэгшашэ, ягуалпэу ар зыдэль хъалыжъо гъэжъагъэм илэшлүгъэ зыхашэ.

Мэфэкъым къекуаллэхэрэм апае къэгъэлъэгъонхэр агъэхъазырых. Тэу Аслынэрэ Къуекъо Асфаррэ лъэпкъым ыкъи тарихъым фэгъэхыгъэхэ къэбархэр хъаклэхэм къафалотштых. Джащ фэдэу цыфлэгэлэсэхэм ялэшлагъэхэри къагъэлэгъоштых, ахэм ашышэу цыфхэм агу риыххэрэр къашэфынхэ альэкыщт.

Хъалыжъом и Мафэ изэхэшаклохэм хъалыжъо іашлоу Адыгеим щашырэм щыц ашхынэу цыфхэр мэфэкъым къырагъэблагъэх. Мэфэкъыр мэкьюогъум и 15-м зэхашшэц.

ШАУКЪО Аслынгуаш.

Лъэпкь шлэжьымрэ щыгъэнгъэшт

АЦІЭХЭР КЪЫРАЛУАГЪЭХ

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хэсашхъэ изэлүкіэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие къафагъэшьошнэмкіэ Уджыхуу Марыетрэ Хъакъунэ-Хъуажъ Заремэрэ къыщагъэлъэгъуагъэх.

Уджыхуу Марыет Урысъем изаслучженнэ, Адыгэ Республикэм инароднэ артистк, къэлэцкыл зыгъэсаллэу «Щыгъыжъем» ихудожественнэ паш. Культурэм ылъэнинкъоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие къыфагъэшьошнэмэу къагъэлъэгъуагъ.

Хъакъунэ-Хъуажъ Заремэ къэлэцкылхэм, къэлэгъаджхэм апае «Ныбджэгъу къысфэхъу» зыфилорэ тхыльэу къидигъакъыем паш Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие литературэм ылъэнинкъоу къыфагъэшьошнэмэу къагъэлъэгъуагъ.

Хъакъунэ-Хъуажъ Заремэ ытхыгъэ усэхэм атехыгъэ орэдхэр композиторхэм аусыгъэх. Жанрэ зэфэшьхъафхэм арьль тхыгъэхэр журнальхэу «Эзкъошынгъэм», «Жъогъобынным», гээзэтэу «Адыгэ ма-къэм» къашыхаутыгъэх.

Уджыхуу Марыети, Хъакъунэ-Хъуажъ

Зареми Республикэм иобщественнэ щылакіэ чанэу хэлажъех, ныдэльфыбээр, лъэпкь шэн-хабзэхэр къэлэцкылхэм, ныбжыкъеэхэм зэргэшшэн юфыгъохэр агъэцакъе.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль етыгъэным ехыллагъ

Экономикэм ылъеныхъокэ гъехъагъеу илхэм ыкы гутиныгъэ фырилэу юф зеришлэрэм апае Нэчэс Ларисэ Мадинэ ыпхъум – Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкы сатыумкэ и Министерствэ промышленностымкэ, гъэстыныгъэ-энергетическэ комплексымкэ ыкы сатыумкэ и Гъэорышланлэ иконсультант рэзэнгъэ тхыль етыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакэм и 28-рэ, 2019-рэ ильэс
N 134

Мэкъуогъум и 3-м Адыгеир цифрэ къэтын
шыкъем техъэ

Мэфэ зытгуш ныгэ къэнагъэр

Кихъашт мэкъуогъу мазэм и 3-м, ар къакюрэ блыпэ мафэр ары,
цифрэ къэтыным Адыгеир техъэ.

Мэфэ заул ныгэп къэнагъэр нахыпэкэ тителевизорхэм къыззераагъэльагъоцтыгъэр, «аналог» аш эзреджэхэр, пахыншь, лъэхъаным къыздихъыгъэ шыкълакъэр къыпагъэнэнкэ. Мы ильэсыр къызихъагъэм къышыублагъ аш къэралыгъор игъорыгъо зытхъэр, нэмыхъ субъектхэм зыщапагъэнэнгъахъэр ахэтын. Джы мэкъуогъум и 3-м къэнэгъэ субъект 58-р тэхъашт, Адыгеири ахэм къахеубытэ.

Урсылем итеперадиовещание зөгъэушъомбъугъээным фытегъэпсихъэзье федеральнэ программуу 2009 — 2018-рэ ильэсхэм ательятэгъагъэм диштэй цифре къэтынным икъэралыгъо сеть Адыгеим щагъэпсыгъ. Мы шыкълакъэм тетэу къэтынхэр къэгъэлэгъэльгъэнхэм пае станции 15 агъауцугъ. Ахэм яшудаагъэр республикэм щыпсэухъэр я процент 99-м ехъумэ цифре шыкълакъэр алтынэсийт.

Цифре къэтынхэр телевизорхэм къаубытхын пае приставкэ гъэнэфагъэ апабгъэненэу щыт. Ар 2012-рэ ильэсийм ыпекэ къыдаагъэкигъэ телевизорхэм якъущтэл, DVB-T2 шапхъэр хэтын фае. Непэ къыдаагъэкигъэр телевизорхэм а шапхъэр къашдэлтагъягъаш, ахэм зыпари апымыгъанеу цифре къэтынхэр къагъэлэгъоцтыгъэр. Приставкэхэм, гурытмкэ лъытагъягъаш, сомэ мин ауасэр.

Цифре къэтын шыкълакъэм ты-

техъэмэ ыпкэ хэмийлэу канал 20-мэ тяплын тльэкъыщ, ма-къэхэри сурэтхэр зэхэугуфы-кыгъэштыгъ, Адыгэ къэралыгъо телерадиокомпанием икъэтынхэр зэкъэми къытлышысштыгъ. Спе-циалистхэм къыззераагъэмкэ, приставкэр нахь лъаплэ къес, къыгъэлэгъагъорэри нахыбэшт.

Цифре шыкълакъэм техъэгъэным икъу фэдизэу ыкы игъом зыфэз-гъэхъязыргъэ субъект анахь дэгъу 15-мэ Адыгеир ашыщ хъугъэ. Нэжъ-лужъеу мы шыкълакъэм шапхъэр пытхъэр икъу фэдизэу къызгурмылохъэр ахэр альыгъээсигъэнхэм, приставкэр пытгъэуцогъэнимкэ илпэгъу афэхъугъэным республикэм лъешэу щыпильх, социальна юфышлакъэм волонтерхэмрэ

ащ къыхагъэлажьэх. Ащ пае волонтер 700-м ехъу агъэхъа-зырыгъ.

Джащ фэдэу зигъот макъэу, телевизорыкэ е приставкэ ёщэфын амал зимишэхэм ре-спубликэм илпэгъу щагъоты. АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролиним къыззериуагъэмкэ, аш сомэ мин 700-м ехъу пэуягъэхъанеу агъен-нэфагъ, зэкъэмки нэбгырэ 1350-мэ яшуягъэ арагъэкигъ.

Цифре шыкълакъэм фытегъэ-псыхъэгъэ оборудование инхэмкэ республикэм зыпари гумэкъыгъо илпэл. Складхэм ащ фэдэ пкын-гъо мини 5-м ехъу ачэлэль, Урсылем и Почтэ икъутамхэм мини 2-м ехъу алэклэль.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Ушэтынхэр маклох

Жъоныгъуакэм и 27-м экзамен тыгъо шхъялэм къыззэрэдилтыгъуу
литературэмрэ географиемрэкэ апэрэ ушэтынхэр къуагъэх. Адыгеим ахэр
зыпкэ итэу рэхъатэу щыззэхашагъэх, шапхъэхэр зыми ыукууагъэхэп.

Ушэтынхэм зэкъэмкэ нэбгырэ 155-рэ ахэлэжьагъ. Экзаменхэр зытыхъэр альыппээрэ технике зэтэгжээсихъагъэм юф ышлаагъ.

Инджылызыбзэмкэ ушэтынхэр шапхъэхэм атетэу реклакыгъ, ахэм я 9-рэ классхэм ашеджэрэ

нэбгырэ 228-рэ ахэлэжьагъ. Зэкъэмкэ экзамен тыгъо чыны 7-мэ юф ашлагъ.

Тыгъуасэ я 9-рэ классыр къээшихъэр амал зимишэхэм икъэтынхэр аклуягъэх.

— АР-м гъэсэнгъэмрэ шлэ-

ныгъэмрэкэ иминистрэу Клэрэ-щэ Анзаур къыззериуагъэмкэ, ушэтынхэм язэхэшэн республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат ынаа тет. Ахэр Адыгеим тэрээзү щыкълонхэм пае ишы-клагъэр зэкъэ экзамен ылхы-

нэхэм арагъэгъотыгъ. УФ-м и Президент иунашьокэ экзамен тыгъо зимишэхэм амалэу щыэр Адыгеим щагъэфедагъ.

Тыгъуасэ, жъоныгъуакэм и 29-м, еджаплэр къээшихъэрэ

хисапыкэ ушэтынхэр акугъ. Зэкъэмкэ нэбгырэ 1700-рэ фэдизэ шлэг зимишэхэм амалэу щыэр Адыгеим щагъэфедагъ. Республикэм щагъэпсыгъэ экзамен ылхыл 9-ми юф ашлагъ. (Тикорр.).

Юридическэ Іэпилэгъу шыуищыклагъа?

Урсыле общественнэ организациеу «Урсылем июристхэм я Ассоциацие» (ыужкэ Ассоциациер тозэ дгээшт) 2019-рэ ильэсийм жъоныгъуакэм и 31-м ыпкэ зыхэмийль юридическэ іэпилэгъумкэ урсыле мафэ зэхещэ.

Ассоциацием игупчэхэу ыпкэ зыхэмийль юридическэ іэпилэгъу языгъэгъотыхэрэм, ашьэрэ еджаплэхэм ашызэхэ-щэгъэ юридическэ клиникэхэм юфхъабзэр ашыклошт. Хыкум хабзэм, адвокатурэм, нотариатын, хыкуммыш приставхэм якъулыкъухэм ялтыклохэр улчээжьэйбуу, Ассоциацием иныбжыкэ движение илтыклохэр аш хэлэжээштых.

Адыгэ Республикэм игупчэхэу ыпкэ зыхэмийль юри-дическэ іэпилэгъу языгъэгъотыхэрэр зыдэшыгъ чыпилэхэр:

Адыгэ къэралыгъо университетын июридическэ клиник, юридическэ факультетын, къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 15, я 501-рэ, я 509-рэ каб.;

Адыгэ Республикэм и Очыл палат, къ. Мыекъуапэ, Хъахъу-ратэмрэ Гагаринымрэ яур., 199/176, я 3-рэ къат;

Очылхэм я Мыекъопэ къэлэ коллегиу «Гарант» зыфиорэр, къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 51, я 2-рэ къат, я 12-рэ офис;

Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие, къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, я 2-рэ къат;

Адыгэ Республикэм и Нотариальнэ палат, къ. Мыекъуапэ, Димитровым иур., 3;

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетын ия 3-рэ корпус, къ. Мыекъуапэ, Пушкинским иур., 177, я 7-рэ каб.;

Клэлэцыкъум ифитыныгъэхэмкэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэр, къ. Мыекъуапэ, ур. Крестянскэр, 236, я 3-рэ къат, я 308-рэ офис;

Хыкуммыш приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикэмкэ и Гъэорышланл, къ. Мыекъуапэ, ур. Курган-нэр, 345;

Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Кошхэблэ районымкэ икъутамэу N 6-р, къ. Кошхабл, Лъэпкъхэм язэ-къошныгъе иур., 52-г;

Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Теуцожь районымкэ икъутамэу N 4-р, Адыгэкаал, Ленинским ирэвэл, 17;

ПФР-м Адыгэкаалэхэмкэ икъутам, Ленинским ирэвэл, 31 А;

Редакциеу «Единство» зыфиорэр, Адыгэкаал, Чайковскэм иур., 13;

Хъаклэшэу «Псэкъупс», Адыгэкаал, В. И. Ленинским ирэвэл, 17;

Къуджэу Хъальэкъуае иадминистраце, А. И. Хъудэм иур., 70;

Къутырэу Псэкъупсэ иадминистраце, ур. Железнодорожнэр, 8.

Ыпкэ зыхэмийль юридическэ іэпилэгъу цыфхэм языгъэгъотырэ гупчэхэм 2019-рэ ильэсийм жъоныгъуакэм и 31-м сыхватыр 9.00-м къыщегъэжъагъеу 18.00-м нэс зэпүүгъ ямыл юф ашлагъ.

Юридическэ іэпилэгъу зераты зышлоигъохэм паспорт ё ахэр зыщишыр къээшишынхъатырэ нэмыхъ документ зыдалигъын фе.

1976-рэ ильэсэым Пышээз къералыгъо университэтэм июридическэ факультэт къыу-хыгъ. А ильэс дэдэм, Іоныгъом, Ioфшэныр ригъэжьагъ, проку-ратурэм исследователэу, проку-порым игуадзэу щытыгъ. Нэ-ужым Коцхъэблэ районым ипрокурорэрэу (1983 – 1985), Адыгэ автоном хэкум ипрокурор истаршэ IепыIэгъоу (1986 – 1992), АР-м юстициемкэ ими-нистрэу (1992 – 1994), АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэ игуадзэу (1995 – 1997), АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу (1998 – 2019) Ioф ышIагъ.

А. Трахъор 1993-рэ ильэсүүм Урысын Федерацаем и Конституциин проект игъэлжлийнкээ Конституционнэ зэхэсэгтэй хэлэжжээ, 2000-рэ ильэсүүм кьышгэжжэхжээ УФ-м ихын кумышхэм я Совет хэт, хын кумышхэм яя V—IX-рэ Урысые зэфэрсхэм ялтыгийн.

Урысын Ашпъэрэ ыкы и Арбитражнэ хьыкумхэм яобъединение хахьэу УФ-м и Ашпъэрэ Хьыкум ихьыкумыш! Іэнат! Эхъялтхэм ушэтынхэр зашара-гъэтээрэ хэушхъяфыкыгъэ комиссиям итхаматэ игуадзэу 2014-рэ ильэсым хадзыгъ. Юстициемкэ я 3-рэ класс зи! Э къэралыгъо упчэжэгъу. Урысын-е и Президентыгъэу Б. Н Ельциным (1993) ыкы джыдээм и Президентэу В.В. Путиным (2014) я Рэзэнтигъэ тхыльхэр къыфагъяшьошаагъэх.

Аслын юридичесэ шлэнгээр хэмкээ доктор, профессор, Адыгэ къэральгыо университе-тый уголовнэ правэмкэ ыкын криминологиемкэ икафедрэ ипашч, УФ-м ыкын АР-м язаслу-женнэ юрист, АР-м шлэнгээр хэмкээ изаслуженнэ юфыш.

Джащ фэдэр ѿштыхууц! Эхэр мымак!кэу кыяфагъашшошагъа: «АР-м иапшьэрэ еджап!и илофыш!э гъешуаагъ», «УФ-м ихыкум системэ илофыш!э гъешуаагъ», «Къуаджэу Щынджые ицыиф гъешуаагъ», Тэхъутэмькье ыкли Төүцожь районхэм, Адыгэктале яцыиф гъешуаагъ, аш нэмьк!эу Урысыем ихыкуумыш! анахь дэгъуи 10-мэ ахэтэу, 2017-рэ ильзесим «Ильзесим ихыкуумыш!» зыфи!орэ ц!э лъап!эр кыяфагъашшошагъ.

Хыкумхэм ялофшлэн изэхэ-
щэнк! э къегъэльтэгъонышүхэм
къызэрафэклуагъэхэм ыкли пр-
восудием икъулыкъухэр гъэпти-
тэгъэнхэмк! э лахышу зэрэ-
хишьхъагъэм афэш УФ-м и
Аппъэрэ хыкум и Хыкум
департамент Щытхъу тхыиль
къыритыгь. я II-рэ ыкли I-рэ

ГЬОГУШОМ

АР-м и Апшъэрэ хыкүм и Тхъаматэу, Урысыем ыкїи Адыгеим язаслуженнэ юристэу, юридическэ шїенъгъэмкэ докторэу, профессорэу Трахъо Аслъан Исмахъилэ ыкъор 1949-рэ ильэсым жъоныгъуакїэм и 31-м Тэхъутэмъыкъое районым ит къуаджэу Шынджые къышыхъугъ.

степень зылэ отличием изнакэу «За усердие», я II-рэ ыкы I-рэ степень зылэ медалэу «За заслуги перед судебной системой РФ» зыфилохэрэр кыифагъэшьошағъэх.

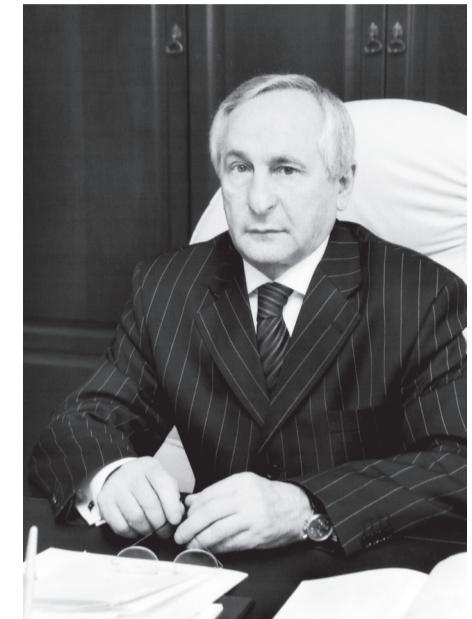
Правосудием хэхъоныгъэ
ышынымкэ ыкын хыкум ре-
формэр пхырыщыгъэнымкэ
илахьышу зэрэхишыхъяльэм
фэш «Орден Почета», респуб-
ликэм итын анах лъаплэу
«Слава Адыгеи», УФ-м ихыку-
мышхэм я Совет изнакэу «За
служение правосудию», медаль-
хэу «За безупречную службу»,
«За заслуги» зыфилохэрэр,
нэмыххэри илэх.

прокуратурэм, юстицием якъу-
лыкъухэм, хыкъум системэм тоф-
ашишылар.

1993-рэй ильэсүүм УФ-м и Конституциин проект игъэхьа-зырынкээ Конституционнэ зэхэ-сыгъом хэлэжьаг. 2014-рэй ильэсүүм Урысын и Апшээрэхыкүмрэ Арбитражнэ хыку-мынрэ зызэхагъэхъажхэм ильэхъан тикьэралыгьо иапшьэ-рэ хыкум ихьыкумыши хууцт кандидатхэм уштыхынхэр айхын-хэу агъэнэфаг. Къэралыгъом-кэ мэхъянэшхо зиэх хууцгэ-шагьэм УФ-м и Апшээрэх хыкум ихьыкумыши хууцтхэм квалифи-кацне уштыхынхэр атынхэмкээ

нистрэхэм я Кабинет яапэрэ зэлүүкэ (куп) хэтэүү шэпхэз-творческэ тоошилж ным оптышко фырилж хуугьягъэ. Аш ишлүүгээкээ Адыгейм хэбзээгүйцүү ыклюу гээцэклээж хэбзээкульж куухэр илэхэ хуугъэ, ежээ и Правительстви ыгъэпсүү.

Ашыгъум АР-м и Ашпъэ-
рэ хыкүм зыч!этыщт
псэуплэр, аш ыуж феде-
ральнэ хыкүмхэм яунхэр
гъэспыгъэнхэм къин шуялаа
пылтыгъ. Арэу щитми, кадрэхэм
язэхэцэн рагъажки, хыкүмхэр
зыч!этыщт унак!эхэр ашыгъех

Урысыем июристхэм я Ассоциация ишъолъыр отделение ыкы Урысыем ихыкумыш! объединениехэм ялащэу Трахъо Аслъян Исмахыилэ ыкъом тиреспубликэ ихэбзэгъеуцу ыкы ильзэцэлкэлко хэбээ къулыкүхэм, общественнэ институтхэм, къэбарлыгъяйэс амалхэм шуагъэ къэзытырэ фыщытыкыэ дэгъу адигьэлсын ыльзэкыгь.

АР-м ихъыкum системэ пэшныгээ дызэрихъээ Трахъо Аслъан цыифхэм хъыкумым цыхъэ кызэрэфаширыэм хэгшыккэу хэхъуагь. Обществэмкээ хъыкумым нахь зэлухыгъэу, аш dakloу зими эмийхыгъэу ыкли льтэтэнгээ илэу хүгъэ. Квалификации ин зиэх хъыкумышихэм апаа корпус зэхашагь, зэгъешүж хъыкумышихэм яхъыкум участкхэм ялошиэн рагъежьагь, аппелляционне хъыкумыккэхэр агъэпсыгъэх. Цыифхэм, джааш фэдэу присяжнэ заседатльхэм яконституционне фитыныгъэхэр къауххумэн амалхэр щылэхэ хүгъэ. Правосудиер шъяхнихыгъэу, хъыкумхэр зэлухыгъэхэу, ежь хъыкумышихэр цыифхэм нахь къараблаягъэхэр ашын альэкйигь

Обществэмрэ къэралыгъомрэ яшПолигъонныгъэкъэ

Трахъо Аслъан Исмахъилэ
ыкъом хыкъум системэр кIеу
гъэпсыгъэним иахъышхо хэлъ.
Юридическэ сэнэхъатым зэрэ-
рылэжъэрэ ильэс 40-м щыщэу
анахъыбэм АР-м и Апшъэрэ-
хыкъум и Тхъаматэу юф ышылгар.

хыкүм и Тхаматэу юфышыг в.
Иңыкүгъом кыышыублагъэу
А. Трахтор хыкүмшыл хуным
кіәхъопсызә дзэм күулыхъур
щихъыгъ ыкыл щытху хәльзәу
СССР-м и Уәшыгъе KlyuchIәхәм
күулыхъур зерашыхъыгъэм фәш

Күльтүкүр зэраачылыг фэш «За воинскую доблесть» зы- фиоре медалыр кыяфагъэшьо- шагъ. Юридическэ шлэнгээ зэригъэгъотынным фэш къэра- лыгъом ианахъ еджэлпээр хэм ашыщэу Пшызэ къэралыгъо университетым чахьи, дэгъоу щеджагъ. Следствием, нэужым

хэүүшхъяфыкыг ээ комиссиям
итхаматэ игуадзэу щытыгь.
Ашыгыум комиссиям итхамам-
тагъэр УФ-м и Президент
иупч/эжьеэгү ары.

хыыкүм системэр агъэпсыгъ нэүжүм тикъэралыгъо инэмүк шольтырхэмкэ ар щысэтехыпэхъугъэ.

Ильэс зэкіэлъыкioxэм Адыгейим ихыкумышIхэм я Совет

ТСИМ ИХВЫКУМЫШХЭМ Я СОВСТ

ИЗЭМАНХЭР

фыкыгъ. АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхаматэ ихьатыркэ республикэм ихькум системэ итарих музей, 1922-рэ ильэсэм кынчегъяжъау хыкумшихэм ялащэхэм ясурэтхэр зычэль галереир агъэпсыгъэх, Адыгэим ихькум системэ итарих кынчотыкырэ тхыльтыр кыдагъэхъ. Республиком ихькумхэм зэкиэми хыкум системэм ивентеранхэм ясурэтхэр зытет щитхуу пхъэмбүхэр ачтэых.

2015-рэ ильэсэм, джащ фэдэу Трахъо Аслын игукъэхъкыкэ, Адыгэ хэку хыкумым итхаматштыгъэу, фронтовикэу, Хэгъэгу зэошом хэлэжъяжъау наурзэ Борис Бат ыкъом ишэжж пхъэмбүхэр кызыгъуахыгъ.

Республикэм ихькум сообществэ ежж ижурналэу «Судебный вестник Адыгеи» зыфиорэр кыдегъэкы, ащ хыкум практикэмкэ зиштуа къэкорэ зэхэубытгээ аналитическе тхыгъэхэр, хувьш-шэгээ анах шхъяаэхэр кынчыхаутын. Аш нэмыхкэу ныбжыкхэм яправовой гъесэнгъэ, яправовой культуре ыкъи яшэнгъэхэм ахагъэхъонимкэ хыкум системэм льшэу ынаа тет.

Научнэ Йофшакы

Икэлэгъаджэхэу, юридическэ шээнгъэхэмкэ докторхэу, профессорхэу А. А. Хмыровым, С.И. Дементьевым, М. Хутыжым, В.Д. Зеленскэм ыкъи нэмыхкхэм яштуацкэ Аслын Исмахыилэ ыкъом наукэм мэхъянэ гъэнэфагъэ ритиг. Юридическэ шээнгъэхэмкэ доктор, профессор хувьш ыкъи Адыгэ къэралыгъ университетын уголовнэ правэмкэ ыкъи криминологиекэ икафедрэ ишац. Пышэз аграрнэ къэралыгъ университетын идиссертационнэ совет хэтэу йофшагъ.

Научнэ йофшакынхэу зидэлэжъагъэхэм ашыщ уголовнэ правэм ыкъи уголовнэ политикэм ихэхъонигъэхэм япхыгъэ улчэхэм язэхэфын. 1998-рэ ильэсэм «Срочные наказания в законодательстве и судебной практике», нэужым «Уголовный закон в теории и судебной практике» зыфиорхэрэмкэ кандинатскэ диссертации А. Трахъом кынчогъашыпкъэжъигъ.

Кэлэегъаджэу йофшакынхэу зыщиригъэжъагъэм кынчыублагъэу Аслын Исмахыилэ ыкъом УФ-м иуголовнэ правэ фэгъэхъыгъэ лекциехэр мымаклэу ыгъэхъязырыгъэх, пособиеу, монографиене 6, ащ нэмыхкэу тикъэралыгъо ыкъи нэмыхк къэралхэм яуголовнэ политикэ хэхъонигъэхэм япхыгъэ методическе пособиежэр, научнэ тхыгъэ 50-м ехъу кынчидигъэжъигъ.

СМИ-мрэ хыкумымрэ язэпхыныгъ

Аслын Исмахыилэ ыкъом къэбарлыгъээс амалхэм зэпхыныгъэ дэгүү адьрилэу зэдэгүүшгээзэйгъу-зэйгъиэгъухэр ренэу

адешых. Федеральнэ, республикэ СМИ-м интервьюхэр, пресс-конференциехэр ыкъи Іэнэ хуурахэхэр мымаклэу кынчыгаутгъэх. 2005-рэ ильэсэм ыпэктэ АР-м и Апшъэрэ хыкум итхаматэ игукъэхъкыкэ «Судебная власть и СМИ» зыцэ игъэкотыгъэ семинар-зэхэсэгыгъо апэрзу Мыекуапэ щыкъуагъ.

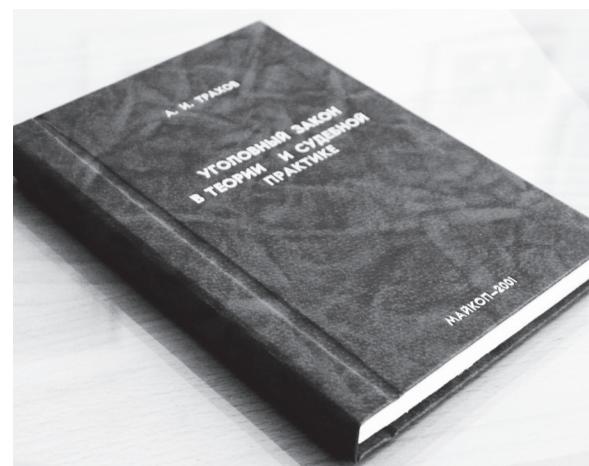
Республикэм и Апшъэрэ хыкум системэм итхаматэ шхъяаэхэр, пресс-секретарьхэр, джащ фэдэу гъэзжэх яредактор шхъяаэхэр, журналистхэр, радиом ыкъи телевидением ялтыклохэр. Гумэхъыгъо шхъяаэхэр зэхэсэгыгъом кынчыгаутгъэх: хэбзэгъеуц, гъэцэхъкэло кыулыкъухэр ыкъи хыкум хабзэр цыфхэмкэ зэхуухыгъэу щитынхэмкэ хыкум зэхэубытгээ аналитическе тхыгъэхэр, хувьш-шэгээ анах шхъяаэхэр кынчыхаутын. Аш нэмыхкэу ныбжыкхэм яправовой гъесэнгъэ, яправовой культуре ыкъи яшэнгъэхэм ахагъэхъонимкэ хыкум системэм льшэу ынаа тет.

адешых. Федеральнэ, республикэ СМИ-м интервьюхэр, пресс-конференциехэр ыкъи Іэнэ хуурахэхэр мымаклэу кынчыгаутгъэх. 2005-рэ ильэсэм ыпэктэ АР-м и Апшъэрэ хыкум итхаматэ игукъэхъкыкэ «Судебная власть и СМИ» зыцэ игъэкотыгъэ семинар-зэхэсэгыгъо апэрзу Мыекуапэ щыкъуагъ.

Аш нэмыхкэу Хэгъэгу зэошом, патриотическе ыкъи спортивнэ общественэ движение яветранхэм, хыкумшихъе зипсауныгъэ зэштийгъэхэм яамал кынчерихъеу ѹпшыгъэ афхъуух.

Шүшлэнхэй пае

АР-м и Апшъэрэ хыкум итхаматэ Іэнэтгэшхэ зэрийгъым, юфыбэ зэрийгээм емьыльтыгъэу Трахъо Аслын икъоджэ гүгээ ишыгъэхъкэло ымьгъэгумэхъе кынчхэкырэп, ащ изэтгээпсыхъан ыкъи хэхъонигъэхъэр ышынхэм илахъышу хе-

Щындже дэхьагъум Аслын Исмахыилэ ыкъом игукъэхъкыкэ чилэм зыцэ зытетхэгъэ ыкъи игерб зытешхэгъэгэ стелэр аригъэгъеуцугъ.

Ятэпшашэ ишэжж агъэлья-

дар Къэлэ думэр яэпшыгъо, ар зыщыгъэсүүтгээгъэ унэм мэжжобгуу кынчизеуахыгъэх. Непэрэ Щындже кэлээджа-клохэр Адыгэим иправосудие и Унэ кырагъэблагъэх, ячыл-пэгъо Трахъо Аслын зипшээ Апшъэрэ хыкумым итарих, судопроизводствэм исистемакэ кэлэцыхъуухэр нэуасас афашых.

Спортивнэ альтруист

Псауныгъэм зэрар езыхырэ шыкъэхэр щыгъэзье гъэнхэм тинепэрэ обществэ льшэу үүжит. Ахэм ашыщ Трахъо Аслыни, спортын пыщаагъэу пыль, ар ишыгъэзгээ щыщ хууьгъэ, нэмыхкхэм ар шу зэраригъэлэгъэштэй пыль. Спорт льэпкээ икласхэм ашыщых рафтингыр, шэклоныр, шы спортыр, теннисыр, баскетболыр ыкъи күшхъэфачъэр. Ау а зэкиэмэ анах къахигъэшьирэ баскетболыр ары, Аслын Исмахыилэ ыкъом ар зышишын щылэп.

Ренэу зызэригъасэрэм ыкъи физическе щэлэгъэшхэ зэрийм кынчхэлэу командэу зыхэтымки ежымки кэгъэлэгъон дэгъухэр ялэх. «Лучший игрок в баскетболе» ыкъи «Самый результативный игрок команды» зыфиорэ кубокхэр А. Трахъо кынчогъашошагъэх, ахэм АР-м ихькумхэм я Музей къагъэлэракъ.

Аш нэмыхкэу спорт льэпкэ зэфэшхъафхэмкэ хыкум системэм ио-фышэхэм апае, джащ фэдэу баскетболымкэ район ыкъи къэлэ зэнэхъокъухэр зэхэшх. Ахэм анэмыхкэу Апшъэрэ хыкумым итхаматэ күшхъэфечъэ марафоным чанэу хэлажьэ. АР-м и Лышихъэу Кынчыл Мурат апэу кэлэшакло зыфхъуугъэ иофхъабзэм апэ нэбгыри 150-рэ, нэужым нэбгыре 500-м ехъу хэлэжъигъ. Ахэм ахэтых республикэм ихэбзэгъеуц ыкъи ишэцэхъкэло кыулыкъухэм, муниципальнэ образованиехэм ялтыклохэр.

КИАРЭ Фатим.

мышхэмрэ журналистхэмрэ зэфынчытыкэ тэрэз ялэу гъэпсыгъэнир, хыкумшихъем яофшэн шыпкъагъэ хэльэу журналистхэм кынчалотыкыныр, нэмыхкхэри.

шыхъэ. «Щындже ыкъи Тэхъутмыкье районым яцыф гээшүүгъ» зыфиорэ цэ льаплэр апэу зыфагъэшшошагъэр А. Трахъор ары.

Пээз Трахъохэм яунагъо ежхэм ямьлькукэ 2004-рэ ильэсэм Трахъо Лыу искультурэ, нэужым ибюст арагъэшыгъ, ар зыгъэпсыгъэр сэндаущыгъэшхо

ИшыIЭНЫГЪЭ театрэм фигъэшьошагъ

Искусствам пэблагъе хуунымкэ анахь зишуагъе къекъуагъэр ян ары, пщынэо цірыуагъ, аш фэдэ къабзэу, ежь Ахэджагохэм яну пчыхъэр цыфклюагъ: пщынэ ыкы орэд макъэр итыгъ, пшишсэхэр, таурыхъэр къышаутащтыгъех. А зэкіем Ахэджаго Мэджыдэ икілэццыкүгъо къагъекъэрэкагъ, гукъэ-къыжь фабэу къифенагъ.

1936-рэ ильэсм Ахэджагор театрэм искусствамкэ Къэралыгъо институтэу А. Луначарскэм ыціэ зыхъеу Москвада дэтмистудент мэхъу. Еджэгъ уахтэм 1940-рэ ильэсм актер купым ишоигононъякіе А. Корнейчук ипесеу «Платон Кречет» егъеуу ыкы ар Мэджыдэкэ ашээр творческэ егъэжьапуу мхъу. 1941-рэ ильэсм диплом иофшагъеу Еутых Аскэр иеу «Разорванные цепи» зыфиорэм иоф дашшээ, тикъэралыгъошу Советскэ Союзым Германиер къитебанэ. Бэрэ зэжэгъе дипломыр, режиссер сэнхъятыр зэрээзригъэчтогъэмкэ дипломыр Мэджыдэ къышыратыжыгъэр ильэс 12 зытшэгъэх уж.

Зеошом цыфхэм яшылакъе зэфэдэкъе зерихъокыгъ, Ахэджаго Мэджыдэ Мье-къуапэ хэку драмтеатрэу А. Пушкинам ыцікэ щытим иоф щишэнэу къекъожы. Ау пым идэхэм зэльяубыгъе къалэм, театрэм итворческэ гухэлхэри зэпичы-

Жъоныгъуакэм и 15-м ильэс 105-рэ хуугъэ Адыгэ Республикэм итеатральнэ культурэ ихьишьэу Ахэджаго Мэджыдэ Шъалихъэ ыкъор къизыхъуугъэр. Лъэпкъ театрэ искуствам лъэуж дахэ къихинаагъ ашээр адыгэ режиссерэу Адыгэ драмтеатрэм илэгъэ Мэджыдэ.

гъэх, Ахэджагор Красноярскэ краим макло, Октябрэ революцием ыціэ зыхъэрэ Криворожскэ театрэм щэлажъэ. Мэджыдэ аш шхъэгъусэ фэхъущ бзыль-фыгъеу, Днепропетровскэ театрэм иактрисэ ныбжыкіе Юлия Александровнам нэуасэ щыфхэх. 1943-рэ ильэсм Мье-къуапэ зэшхъэгъусэхэр аплонуу къалахыгъе пшьешэжъыеу Лие ягусэу къекъожы. Бүлжыкіе Лия Ахиджаковар театрэм ыкы кином щызэлъаш-шэхэр актрисэ хуугъэ, зэчий дахэу хэлымкэ ар джы Урысыеми, нэмьик чыпабэми ашашэ.

Зэоуж ильэсхэм Адыгэ хэкум икъэралыгъо драмтеатрэ зыкъиушыхъатэу иофшагъо ышлагъ. Охьтэ къинигъохэм ямылтыгъеу, Ахэджаго Мэджыдэ спектакль зэфэшхъафхэр етлупшагъеу, режиссер илэлэсагъэр ашыклигъэтхъэу

ыгъеуцугъ. Е. Мамым, А. Хъаклаком, адыгэ тхаклохэм япроизведениехэр егъеуцугъ. Джаш фэдэу урыс классикэм ыкы Iекылб къэралыгъо литературэм къахэхыгъэ произведениехэмкэ иофшагъэ дэгъубэ и. Анахъэу цыфхэр зыгъегушуагъэхэр ыкы гъэхъагъэ зилагъэхэр опереттэхэу «Сильва», «Гейша», «Коломбина» зыфиохъе ежь М. Ахэджагом Iеклэтахъохэм ярольхэр къызышишыгъэхэр архы, орэди къашиоштыгъ ыкы къашьоштыгъ.

Зэдээкыгъэ пьесэхэри ирепертуар хэтыгъэх. Драмтеатрэм исценэ адыгабзэкэ къышашыгъэх Гоголим иеу «Ревизор», Бомарше ипесеу «Женитиба Фигаро», Шиллер иеу «Коварство и любовь» ыкы дунэе литературэм анахь щагъэлъэпээрэ нэмьик тхыгъэхэу ежь Ахэджагом адыгабзэкэ зеридзээкыгъэ-

хэр. Ильэс къэс иофшагъакхэм къахъоштыгъ, афишэхэр къэрэкагъях. Гуэтныгъеу, амал-кулаеу Ахэджаго Мэджыдэ Iеклэтигъээм ихъатыркэ, зэо ужым Адыгэ драматическэ театрэм зэкэ охьтэ къинигъохэр къызээничыгъэх ыкы Темир Кавказымкэ анахь театрэ дэгъо алытагъ. Театрэм икъэшшыгъохэм Мье-къуапэ цыфхэр етлупшагъеу кло-штыгъэх, ашээр адыгэ режиссеру Ахэджагом шулэгъоу, рэзэнгъеу фырьлэр ашкэ къагъэлъагъоштыгъ.

Ильэс 100 илэ-цыпэм къигъэшагъ, иильэсхэр къэзигъэнчэу икэсэ иофым, театрэм епхыгъагъэх. Мэджыдэ мы уахтэм къыклоц спектакли 120-м нахьыбэ ыгъеуцугъ, ежь ышхъэкіе спектакль зэфэшхъафхэм роль 70-м нахьыбэ (бзыль-фыгъэ рольхэри ахэтэу) къашишыгъ. Ахэджаго Мэджыдэ лъэпкъым игушхъэ культуры чыпэ фэшшыгъэнымкэ, лэужхэр искуствам фэшшэхэнхэмкэ иофшагъо ылэжыгъ.

Адыгэим культурэм ыкы искуствам языке-гъээтын М. Ахэджагом иахышхо хэль ыкы ифэшшошэ шылгъэу Хэгъэгум иапшъэрэ тын лъаплэхэр къыратыгъэх: Лениним, Лэжъэкло Быракъ Плъижым яорденхэр, Хэгъэгу зэошхом зэрэхэлэжагъэмкэ, АР-м ыашхъэ щыриэ шүшшагъэхэмкэ медальхэр ыкы къэралыгъо щытхъуцэ инхэу РСФСР-м искуствэхэмкэ изаслуженнэ иофшагъу ыкы АР-м инароднэ артист зыфиохэрэр къифагъэшшошагъэх.

Лъэпкъ архивым иеджэпэ унэ зэльшээрэ адыгэ режиссерым имэфэкэ къэгъэлэгъонэу «По обе стороны кулис» зыфиоу жъоныгъуакэм и 14-м 2019-рэ ильэсм нэс щылэштим цыфхэр елтийнхэ альэкыщт, ар М. Ахэджагом иунэе фондэу архивым чэлльям къыгъэбайгъ.

ДЗЫБЭ Зулим.

Лъэпкъ архивым иотдел ипащ.

Хэбзэухъумаклохэм къаты

Хъугъэ-шэгъэ 13 къатехъуагъ

Мы мафэхэм Мье-къуапэ иурам зэхэкIыпIэ горэм гъогу-транспорт хъугъэ-шагъэ къытэхъуагъ. Полицейскэхэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, IекIыб къэралыгъом къышыдагъэIыгъэ машинэм ируль ильэс 20 зынхъэс къэлакIыу къэрысигъэм шапхъэхэм адимыштэу лъэрсрыкло гъогур зэпзычиштыгъэ хъульфыгъэр тыриутыгъ. Шъобжхэр тещагъэхэу ар сымэджэшым чIэфагъ.

Къихэгъэштыгъэн фае, автотранспортыр зэрифэнымкэ къэлэ ныбжыкіем фитынгъэр къышыратыгъэр бэшшагъэп.

Ильэс 2-м шломыкіе водительске стаж зиэхэм амьк къикыкіе тигъогухэм авариехэр къатехъуахъэх. 2019-рэ ильэсм къышыхъагъэм къышщегъэжъагъеу мыш фэдэ хуугъэ-шэгъэ 13 республикэм шагъэунэфыгъ. Ахэм нэбгыри 3 ахэкодагъ, 16-мэ шъобжхэр атеща-гъэхэ хуугъэ.

Лъэрсрыклохэм, машинэр зезыфхэрэ-ми гъогурыклоным ишапхъэхэр агъэ-цэкIэнхэу ыкы сакыныгъэ къышхагъэ-фнэу хбэзэухъумаклохэр къяджэх.

Шъумылъку шъуфэсакъ

Оперативнэ зэфэхъысъжхэм къызэрагъэльагъорэмкэ, мэфэ фабхэм ашыублагъэу дачэхэм адэтхэ унхэм зэрятыхъохэрэм епхыгъэхэ хуугъэ-шагъэхэр полицейскэхэм агъэунэфхэу рагъэжъагъ. Чыгур зылэжхэрэц цыфхэм уасэ зиэхэ пкыгъохэр дачэм къахых,

ахэм альмыгъиплэхэу къагъанэх. Бээджа-шэхэм ар къышфагъэфедэ ыкы пщэн пльэкыщт пстэури атыгъу.

Гущынэм пae, мы мафэхэм ильэс 48-рэ зынхъэ бэлэгъыгъэу Мье-къуапэ ёысээрэм хбэзэухъумаклохэм закын-фигъэзагъ. Аш къышэриотагъэмкэ, идачинэ унэ итыгъэ телевизорыр, акустический колонкэхэр, электропианохэр, нэмьикхэри амьгъэунэфыгъэ бзэджашэм ритигъукигъэх. Хбэзэгъэуцугъэр зыкууцагъэм хбэзэухъумаклохэр лъэхъу.

Мыш фэдэ чыпэ шууимифэнэм фэш сакыныгъэ къышхэжъугъаф, пчэхэм үнкыбээ пытэхэр алуштэхъэх, цыфхэр зыщымыпсэухэрэ псэуалъэхэм уасэ зиэхэ пкыгъохэр къарышумыгъанэх.

Мье-къопэ районым шызэхашагъ

Хбэзэухъумаклохэр къэшакло зыфхэхъэ Урысые иофхъабзэу «Зарядка со стражем порядка» зыфиорэр Адыгэим иполицеи ичыпэ отдел пстэуми ашыклюагъ. Мыш фэдэ акции зыщымызашагъ.

ветеранхэм ячыпэ Совет итхаматэу Николай Скворцовыр хэлэжагъэх.

Къэлэццыклохэм зызщауштын альэ-кыщтхэ спорт зэнэктокуу зэфэшхъафхэр рагъэклохъагъэх, теклоныгъэр

гъэхэм ашыщ Мье-къопэ районым итоселкэу Каменномостскэр.

Къэлэццыкло социальнэ унэу «Джэнэ-къу» зыфиорэр чэсхэм апае зэхашгээ иофхъабзэм полицием икъулыкуюшшэхэр,

къыдэзыхыгъэхэм шуухафтынхэр афашыгъэх.

АР-м хэгъэгу къоцI иофхэмкэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

Студентхэм яфестиваль

«Нартым» икъэшъуакІэ дахэ

Хэгъэгум ифестивалэу «Урысыем истудентхэм ягъатх» зыфиорэр къалэу Пермь щыкуагь.
Урысыем ишъолыр 77-мэ ялъиклохэр зэуукэгъухэм ахэлэжьагъэх.

Студент мини 3-м нахьыбэ зэнэкъокугь. Къэшъуаклохэр 1105-рэ хүүштгэгъэх. Фестивалым ордхэр къышауагъэх, къышышиуагъэх, журналист сэнхэхьатым зыфэзыгъасэхэрэм едзыгъо хэхыгъэхэр къагъэхбазыгъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым иансамблэу «Нартым» лъепкъ къашохэу «Истъамыер», «Лъэпэчлаасэр» къигъэлъэгъуагъэх. Осэшхэм якуп хэтыгъе Татьяна Малаховар «Нартым» къышытхуугь. ЛъапэкІэ уцухэзэ къашьом купкІэу илэр, шэн-хабзэхэр лупкІэу тистудентхэм къиззрагъэлъягъорэр шоғъешшэгъонэу зэхахьем къышытуагь. Адыгэ шуушэм идэхагъэ осэшхэм къыхагъэшыгь.

— Набэкъо Бэлэ, Пэнэшьу

«Нартым» икъэшъуаклохэр.

Асыет, Пэнэшьу Аминэт, Хуажж Даринэ, Хуажж Дианэ, Лыбызыу Жанэ, Кушу Римэ, Мэрэтыкъо Долэт, Тутарыщэ Медин, ГъукІэл Ислам фестивалым къышышиуагъэх, — къышытуагь «Нартым» ихудожественэ пашэу, Адыгэ Республиком культурэмкэ изаслуженне йофишшэу Шагудж Казбек. — Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэр Мамый Даутэ зэхэцэн йоффхэмкэ йэпийэгъу къитфэхъуу, «тхъа-уягъэпсэу» етэожь.

Фестивалым къэшьо 72-рэ студентхэм къышагъэлъэгъуагь. «Нартым» ящэнэрэ чыпіэр къыфагъешшошагь. Йоныгъо мазэм Урысыем, Белоруссием яфестивалэу Ростов-на-Дону щыклощтым «Нартыр» рагъэбэлъягь.

Дзюдо

ЯПЭЛЭСЭНЫГЪЭ ХАГЬАХЬО

Урысыем и Кыблэ шъолыр дзюдомкэ изэнэкъоку Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ и Институт щыкуагь.

Краснодар краим, Ростов, Волгоград хэхүхэм, Къалмыкыим, Кырым, Севастополь, Адыгэ Республиком ябэнаклохэр алышрэгүм щызэукалагъэх.

Хульфыгъэхэм язэнэкъоку Адыгейим ибэнаклохэм теклонигъиту къышыдахыгь. Къуижъ Бислан, кг 73-рэ, алэрэ чыпіэм зэрэфэкуюагъэм къыхэдгъэшырэр бэнэгъу пэпчь шыкІэ дэгъухэр зэрэглийэфедагъэхэр ары.

Шъэоцыкly Айдэмэр, кг 81-рэ, купеу зыхэтийн бэнэкло цэрийхэм ялэпэлэсэныгъэ къышаагъэлъэгъуагь. Урысыем дышьэр къышызыхыгъэ Шъэоцыкly Рустам, Урысыем истудентхэм язэнэкъоку алэрэ чыпіэр къышыдэзыхыгъэ Тулпэрэ Айдэмэр, фэшхъафхэри хагъэунэфыкырэ чыпіэхэм афэбэнагъэх. Джыракье нарт шаом къеих бэнэгъум икъулайныгъэ къышигъэлъэгъуагь, лъэшэу къемыхылытэклэу теклонигъэр къидихыгь.

Ордэн Заур, кг 81-рэ, Хъаку-

рынэ Хъазрэт, кг 100, джэрэхэр къаахыгъэх.

— СышнахыкІэ сильэплээ, — къышытуагь Урысыем дзюдомкэ ихэшэпыкыгъэ командэ хэтэу Ордэн Андзаур. — Нэджыкъо Руслан ары тиапэрэ тренерыр. Лъэшэу аш тыфэрэз. Спортым имызакьюу, ныбжыкІэхэр щылэгъэхэм фегъасэх.

Адыгэ Республиком изаслуженне тренерэу Беданыкъо Рэмэзан ялашу Къуижъ Бислан, Шъэоцыкly Айдэмэр, Ордэн Заур, Хъакурынэ Хъазрэт дзюдом зыфаагасэ.

Зэнэкъокухэм тахэлэжэнэу гъогу тиитехэе зыхыкІэ, адыгэ биракырь сидигьуу зыдэштэштэ, — къаалуатэ гүшүїэр зэлэпахызэ Шъэоцыкly Айдэмэр, Къуижъ Бислан, Хъакурынэ Хъазрэт. — Мыекуапэ щыклохэрэ зэуукэгъухэм дзюдом, самбэм ашыцэрийхэр къараагъэблагъэх. Аш мэхъанэ ин етэти. Спортым иветеранхэр къытэушыни, тагъэ-

гъуазэ, къэбар гъэшшэгъонхэр къытфалуатэх.

Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатэу, дунаим гъогогуу 11 дышшэр къышыдэзыхыгъэ Хъасанэкъо Мурат, Олимпиадэ джэгунхэм джэрэйр дзюдомкэ къаахызыхыгъэ Емыж Арамбый, Klyae Хъазрэт, Тулпэрэ Мыхамэт, Джони Липаридзе, Хъот Юнис, Делэкъо Адам, фэшхъафхэу гүшүїэгъу тызыфэхъуэхэм Адыгейим испорт псуалъэхэр нахышуу зэрэхуухэрэр хагъэунэфыкыгь.

Анахь онтэгъухэм якуп Мэлышэ Ахьмэд ящэнэрэ чыпіэр къышаагъыгь. Тренерэу Ч. Хъэклаком ар егъасэх.

Бзыльфыгъэхэм язэнэкъоку Ульяна Ткаченкэм, кг 48-рэ, Къэлэбый Рузанэ, кг 52-рэ, алэрэ чыпіэхэр къышаагъыгъэх. Тренерхэр Адзынэ Алыйрэ Беданыкъо Байзэтэрэ дышьэр къэзыхыгъэхэе пшъашхэхэр агъасэх.

Гъунэгъу Краснодар краим ибэнаклохэу Ацумыжъ зэшхэм медалиту къыдахыгь. Азэмэт дышшэр фагъешшошагь, Казбек джэрэйр къыдахыгь.

Хагъэунэфыкырэ чыпіэхэр къэзыхыгъэхэм Адыгэ Республиком физкультурэмрэ ыкы спортымрэкІэ и Комитет итхаматэу Дэгүжье Мурат, Къэралыгъо Думэ идепутатэу Хъасанэкъо Мурат, судьяхэм язэхэшэкло куп хэтэу Къэбэртэе-Бэлькъярим къикыгъэ Бэрэдж Светланэ афэгушуагъэх, шуухафтынхэр аратыжыгъэх.

Урысыем икІэх зэнэкъокуу Йоныгъо мазэм къалэу Назрань щыклощтым хагъэунэфыкырэ чыпіэхэр къыдээзыхыгъэхэр хэлэжэштых.

Сурэтхэр зэнэкъокум къышытхыгъэх.

Нэкуубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкы кыдэзыгъэкырэр: Адыгэ Республиком лъэпкъ ЙофхэмкІэ, Йэкыб къэралхэм ачыл-псэурэ тильэпкъэгъухэм адьярээ зэхэзыгъэхэмкІэ ыкы къэбар жуутъем иамалхэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкІэ 5-м эмыхъухэрэр ары. Сагырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэхэгъэлжыхы.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр: Урысыем Федерацием хэутийн йоффхэмкІэ, радиокъэтынхэмкІэ ыкы зэлъы-ІэсэйкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпІэ гъэйоры-шапл, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаухытэрэхэр ОOO-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкИ пчагъэр 4300
Индексхэр П 4326
П 3816
Зак. 1019

Хэутийн узчи-кэлхэнэу щыт уахтэр Сыхатыр 18.00

Зышаухытэрэхэр уахтэр Сыхатыр 18.00

Редактор шъхьайэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьайэм игуадзэр Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкыжъ зыхыырэ секретарыр Гъогъо З. Х.